

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

DEPARTAMENT POMOCY I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa, tel.: 48 22 661 277, fax: 48 22 661 10 276
www.mpips.gov.pl, E-mail: sekretariat.dps@mpips.gov.pl

DPS-V-053-613-MD/08

Warszawa, 29.08.2008r.

Szanowni Państwo!

Odpowiadając na Państwa pismo (przesłane przez Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich) Departament Pomocy i Integracji Społecznej uprzejmie informuje, że zasady wg, których określa się wysokość opłat za pobyt w domu pomocy społecznej określa art. 61 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U.z 2008r., Nr 115, poz.728).

I tak zobowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

- 1) mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka,
  - 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi,
  - 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej
- przy czym osoby i gmina określone w pkt 2 i 3 nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność.

Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wnoszą:

- 1) mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70 % swojego dochodu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, nie więcej niż 70 % tego dochodu;
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi - zgodnie z umową zawartą w trybie art. 103 ust. 2:
  - a) w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jeżeli dochód jest wyższy niż 250 % kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, jednak kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 250 % tego kryterium,

- b) w przypadku osoby w rodzinie, jeżeli posiadany dochód na osobę jest wyższy niż 250 % kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, z tym że kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 250 % kryterium dochodowego na osobę w rodzinie;
- 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej - w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatami wnoszonymi przez osoby, o których mowa w pkt 1 i 2.

Ustawa nie określa więc sztywno wysokości opłaty za pobyt członka rodziny wnoszonej przez małżonka, zstępnych czy wstępnych. Zgodnie z art.103 ust.2 to kierownik ośrodka pomocy społecznej ustala w drodze umowy z małżonkiem, zstępnymi przed wstępnymi mieszkańca domu wysokość wnoszonej przez nich opłaty za pobyt tego mieszkańca w domu pomocy społecznej. Wysokość tej odpłatności ustalana jest w drodze umowy czyli poprzez zgodne oświadczenia woli dwóch stron (będące często wynikiem przyjętego kompromisu pomiędzy oczekiwaniami kierownika ośrodka, a wolą osoby mającej wnieść odpłatność). Granicę górną ustalanej odpłatności w ww. przypadku określa art.61 ust.2 (kwota dochodu na osobę w rodzinie pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 250 % kryterium dochodowego na osobę w rodzinie) oraz kwota wynikająca z różnicy pomiędzy średnim miesięcznym kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a odpłatnością wnoszoną przez mieszkańca domu.

Należy pamiętać, że w art.62 ust.2 ustawy nie ma mowy o jakimkolwiek przymusie administracyjnym i w związku z tym jeżeli osoba nie zgadza się w ogóle zawrzeć umowy o odpłatności za dom pomocy społecznej, kierownik ops nie może takiej osoby zmusić do jej zawarcia.

W sytuacji gdy istnieją przesłanki świadczące o dobrej sytuacji materialnej tej rodziny i rodzina ta nie zgadza się na określenie w drodze umowy wysokości odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej członka swojej rodziny, kierownik ośrodka pomocy społecznej, stosownie do okoliczności, może skorzystać z uprawnienia wystąpienia do sądu z powództwem o roszczenia alimentacyjne na podstawie art. 110 ust. 5 omawianej ustawy.

Istotnym jest również, że w przypadku gdy członkowie rodziny nie zawarli umowy, nie ma podstawy do żądania od nich zapłaty części średniego miesięcznego kosztu utrzymania w domu pomocy społecznej, który zgodnie z art.61 ustawy wносиła gmina od czasu umieszczenia osoby w domu pomocy społecznej.

Zgodnie z art.64 ustawy osoby wnoszące opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej można zwolnić, na ich wniosek, częściowo lub całkowicie z tej opłaty, w szczególności jeżeli:

- 1) wnoszą opłatę za pobyt innych członków rodziny w domu pomocy społecznej, ośrodku wsparcia lub innej placówce;
- 2) występują uzasadnione okoliczności, zwłaszcza długotrwała choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, śmierć członka rodziny, straty materialne powstałe w wyniku klęski żywiołowej lub innych zdarzeń losowych;
- 3) małżonkowie, zstępni, wstępni utrzymują się z jednego świadczenia lub wynagrodzenia;
- 4) osoba obowiązana do wnoszenia opłaty jest w ciąży lub samotnie wychowuje dziecko.

Z przepisu tego jasno wynika, że wniosek o zwolnienie z odpłatności mogą zgłosić osoby wnoszące opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej, w związku z tym przepis ten może dotyczyć również osób wnoszących opłatę za członka rodziny.

Należy pamiętać, że jeżeli gmina na podstawie art.64 ustawy zwolni z odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej osoby zobowiązane do jej wnoszenia, naturalną konsekwencją podjętej przez gminę decyzji będzie uzupełnienie kwoty odpłatności, którą wnosilyby osoby zobowiązane przez gminę (może to oznaczać ponoszenie pełnego średniego miesięcznego kosztu pobytu w domu przez gminę). W przypadku członka rodziny również powinna być wydana stosowana decyzja administracyjna, a następnie w zależności od treści decyzji może być sporządzony aneks do umowy.

2 POWIATOWY DYREKTOR
Biuro Centrum Pomocy
i Integracji Społecznej
Anna Prekurat